

[Fenomén]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2002](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2002](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 28. 1. 2002

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 28. 1. 2002

[Fenomén]

Co to vlastně je „fenomén“? To není skutečnost sama, nýbrž je to něco, v čem a skrze co se sama skutečnost jeví (což není totéž, jak když se ukazuje – to je „úkaz“ a nikoli „jev“). Fenomén čili „jev“ tedy není samostatnou skutečností, není schopen sám od sebe a za sebe obstát, nýbrž vždycky je nějak vztažen k tomu, „co“ se v něm, jím a skrze něho, jeho prostřednictvím „jeví“. Fenomén tedy není žádným „stavem“, nýbrž je dějem, jevením založeným na postupném ukazování toho, co se jeví. Skutečnost je ovšem také vždycky dějem, ať už si to uvědomujeme či nikoliv. Tento děj se odehrává v čase, ale tak, že vždycky v určité chvíli (nikoli bodovou, časově bezrozměrnou!) nějak „aktuálně jest“, a z této aktuality se něco ukazuje. Takový úkaz buď nějak zachytíme a nějak na něj reagujeme – anebo nikoliv. Úkaz není vázán na naši pozornost, může nám uniknout. Naproti tomu jev není bez nás možný, neboť to jsme my, kteří na základě celé série úkazů „téže“ skutečnosti – a na základě mnoha starších vlastních zkušeností i zkušeností nějak předávaných, tradovaných – dokážeme konstituovat „jev“ jako děj jevení, které je námi aktivně integrováno a soustředěno kolem toho, „co“ se vlastně a vposledu ukazuje a jeví. Fenomén čili jev je tedy naším výtvořem, ale nikoli výtvořem libovolným, nýbrž založeným na naší schopnosti registrovat to, co se ukazuje, vybrat z toho to, co k sobě náleží (jak věčně, tak časově), a založit tak vposledu jakousi jeho dějovou „identitu“. (Prakticky jde vždy o rozlišení toho, co k čemu náleží, takže nikdy nezakládáme jednu jedinou „identitu“, nýbrž hned několik nebo mnoho identit, a to nikoli současně a ve stejných fázích, nýbrž vždycky některé identity máme už relativně více méně ustaveny, zatímco jiné teprve pracně ustavujeme – pochopitelně metodou pokusu a omylu, pokud jde o vskutku něco nového. To však znamená, že nové identity můžeme ustavovat pouze na základě a na pozadí identit starších; nové identity tak dáváme do narativních nebo pojmových souvislostí se staršími a tak je upevňujeme, ale zároveň ty starší (pokud je zapotřebí) opravujeme a upřesňujeme, neboť byly kdysi ustaveny ještě bez souvislostí s těmi novými (a tedy jen částečně, redukovane, neúplně).

(Písek, 020128-2.)